МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА СТРАТЕГІЧНИХ КОМУНІКАЦІЙ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ДИЗАЙНУ І МИСТЕЦТВ

Факультет «Дизайн»
Кафедра «Мультимедійний дизайн»

Орловська Катерина Ярославівна

АНІМАЦІЙНИЙ РОЛИК «ТАМ, ДЕ НАРОДЖУЄТЬСЯ СВІТЛО»

Кваліфікаційна робота на здобуття СВО «Бакалавр»
зі спеціальності 022 Дизайн
ОПП «Мультимедійний дизайн»

Кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело.
_____ К. Я. Орловська

Керівник: Чєн Наталія Володимирівна,
Кандидат педагогічних наук, доцент

Харків–2025

ЗМІСТ

ВСТУП 3
РОЗДІЛ 1. АНАЛІЗ АНАЛОГІВ 6
1.1. The Tale of the Princess Kaguya 6
1.2. My Neighbor Totoro 8
1.3. Spirited Away 9
1.4. The Wind Rises 10
1.5. The Red Turtle 11
1.6. Ponyo 12
1.7. The Secret World of Arrietty 13
1.8. Wings of Desire 14
1.9. The Little Prince 15
1.10. Song of the Sea 16
РОЗДІЛ 2. ОПИС І ОБҐРУНТУВАННЯ ПРОЄКТУ 18
2.1. Концепція роботи та структура анімаційного ролику «Там, де народжується світло» 18
2.2. Стилістична концепція анімаційного ролику «Там, де народжується світло» 19
2.3. Технічні характеристики та особливості 20
2.4. Звукове рішення 20
ВИСНОВКИ 23
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ 25
ДОДАТОК І. АНАЛІЗ АНАЛОГІВ 26
ДОДАТОК ІІ. ЕСКІЗНИЙ ПОШУК 32
ДОДАТОК ІІІ. СКЛАД ПРОЄКТУ 34
ДОДАТОК IV. РЕЗУЛЬТАТИ ОПИТУВАННЯ 35

ВСТУП

У сучасному суспільстві анімація перетворилася на важливу форму мистецтва, що виходить за межі розважальної функції та має значний вплив на психологічний стан людини. Завдяки образності, метафоричності та емоційній виразності, анімаційні твори допомагають осмислювати складні життєві ситуації, підтримують процеси самоідентифікації, сприяють пошуку внутрішніх ресурсів і формуванню стійкості. Дослідження показують, що анімація здатна викликати сильні емоційні реакції, впливати на когнітивний розвиток та соціальну поведінку глядачів різного віку [1].

Особливу роль у цьому процесі відіграє казка — універсальний наратив, який працює як для дітей, так і для дорослих. Казкові сюжети дозволяють не лише втекти від реальності, а й переосмислити її, прожити складні емоції, віднайти сили для подальшого розвитку. Застосування казкової терапії в психологічній практиці доводить її ефективність у підтримці емоційного благополуччя та розвитку особистості [2].

У нашій роботі ми досліджуємо взаємозв’язок анімації та психології, звертаючи увагу на те, як візуальні образи і наративи допомагають людині долати внутрішні кризи. Це дослідження є важливим для розуміння процесів особистісної підтримки в умовах викликів сучасного світу. Анімаційні наративи, зокрема, можуть сприяти зниженню стресу та покращенню когнітивних функцій, що підтверджується сучасними науковими дослідженнями [3].

Світло, як центральний символ у багатьох культурах, має глибоке психологічне значення. Дослідження показують, що світло впливає на психофізичне благополуччя людини, виступаючи як когнітивна карта та емоційний драйвер, що допомагає інтерпретувати навколишню дійсність [4]. Крім того, світло часто використовується як метафора внутрішнього стану людини, символізуючи просвітлення, надію та внутрішню гармонію [5].

Проєкт «Там, де народжується світло» досліджує, як казкові сюжети в анімаційній формі сприяють психологічній підтримці та особистісному зростанню, стаючи доступним і важливим ресурсом для широкої аудиторії незалежно від віку.

Актуальність проєкту обумовлена необхідністю психологічної підтримки людини у сучасних кризових умовах. Війна, втрати, вимушене переселення та порушення звичного ритму життя суттєво вплинули на емоційний стан суспільства. Особливо гостро ці виклики стоять перед українцями — як тими, що залишилися в країні, так і тими, хто був змушений шукати безпеку за кордоном. У таких обставинах важливо знаходити способи відновлення внутрішнього балансу та пошуку особистісних ресурсів. Анімація, через символічні образи та емоційно насичені наративи, стає ефективним засобом осмислення пережитого досвіду. Вона допомагає людині не тільки опрацювати складні почуття, але й знайти опору у собі, зміцнити зв’язок зі своєю ідентичністю та культурою.

Проєкт «Там, де народжується світло» досліджує, як казкові сюжети в анімаційній формі сприяють психологічній підтримці та особистісному зростанню, стаючи доступним і важливим ресурсом для широкої аудиторії незалежно від віку.

Зібрані під час опитування дані демонструють високий рівень емоційного запиту на теми самопізнання, внутрішнього балансу та пошуку гармонії. Учасники переважно молодого віку, і найбільшу групу (36,9%) склали саме респонденти віком від 19 до 25 років — активна, емоційно чутлива аудиторія, відкрита до нових сенсів. Їхня глибока зацікавленість у темі внутрішнього світла як символу щастя, віри в себе та емоційної стійкості свідчить про актуальність таких образів у сучасному світі.

Помітну частку також становили люди віком від 36 до 50 років (27,7%) — саме вони часто шукають нові способи осмислення власного досвіду через мистецтво. Це доводить, що тема проєкту резонує не лише з молоддю, а й з

більш зрілими глядачами, для яких символіка світла має глибший, іноді навіть трансформаційний зміст. У сучасному світі, що постійно змінюється, такий фокус є вкрай важливим, особливо в умовах тривоги та нестабільності. Анімація, як легкий та доступний медіум, дозволяє донести ці ідеї до широкої аудиторії, якій важливо мати ресурси для внутрішньої підтримки.

Новизна проєкту полягає у поєднанні класичних елементів казкової образності з сучасними підходами до 2D-анімації. Використання стилізованої техніки малюнка олівцем у цифровому форматі створює особливу емоційну атмосферу, яка поєднує ностальгію за дитинством із глибинними темами дорослого самопізнання. Окрім того, сюжет мультфільму вибудувано не через традиційний конфлікт, а через внутрішній емоційний шлях героя. Такий підхід пропонує новий тип наративу в дитячій і сімейній анімації — споглядальний, рефлексивний, спрямований на формування емпатії та емоційної стійкості.

Новизна проєкту полягає не лише в поєднанні класичних технік з авторським стилем, але й у тому, що він базується на глибокому соціально-емоційному запиті. Опитування підтверджує, що сучасний глядач очікує від анімації не лише розваги, а й рефлексії, натхнення та емоційної глибини. Теми, які розкриваються через казкові образи і символіку світла, є незвичними для традиційного дитячого мультфільму, однак надзвичайно близькі дорослій аудиторії, яка шукає естетичного та змістовного резонансу. Таким чином, поєднання щирого сюжету, символізму та стилізованої графіки створює унікальний художній досвід.

Отже, проєкт «Там, де народжується світло» актуалізує важливість анімації як засобу емоційного відновлення та особистісного зростання у періоди життєвих криз. Завдяки поєднанню глибоких психологічних тем із казковою образністю та сучасною візуальною мовою, проєкт пропонує нову модель взаємодії глядача з мистецьким твором — як із ресурсом підтримки, самопізнання та формування внутрішньої стійкості.

РОЗДІЛ 1. АНАЛІЗ АНАЛОГІВ

В якості аналогів наведені анімаційні повнометражні фільми, створені студіями Studio Ghibli, Cartoon Saloon та іншими провідними авторами. Ці твори обрані як джерела візуального, тематичного й емоційного натхнення для створення дипломної анімаційної роботи «Там, де народжується світло». Усі аналоги мають художню глибину, символічність, особливе ставлення до природи, дитячого світосприйняття та внутрішнього шляху героя, що перегукується з ідеєю дипломного проєкту.

Через різницю у формах, жанрах та стилістичних підходах, в подальшому аналізі буде зроблено акцент на тих аспектах, які стали важливими для формування концепту, атмосфери, образності та художньої мови анімаційного фільму. Зокрема, увага зосереджена на таких елементах: метафорика світла, тема самопізнання, єдність з природою, стилізація з використанням ручного рисунку, мінімалізм, поетичність руху та кольору, а також дитяча емоційна глибина.

1.1. The Tale of the Princess Kaguya[1] — поетична анімаційна драма про пошук щастя — японський фільм режисера Ісао Такахати, студія Ghibli, 2013 рік. (іл. 1.1). Стрічка адаптує народну легенду про принцесу з місяця: батько-бамбуковий рибаль знаходить немовля серед пагонів і виховує його як доньку, вважаючи небесним даром. Кагуя виростає в гармонії з природою, але коли батько зводить розкішний палац і проголошує її принцесою, дівчина втрачає внутрішній спокій. Усередині палацу вона відчуває пустку і ностальгію за минулим життям, а батьківські амбіції рубають її дитяче щастя.

Візуальна стилістика фільму – експериментальна та поетична: малюнок нагадує живі акварельні начерки, де лінії то спокійні, то несподівано тремтять та розриваються. Приглушені, чіткі контури передають затишок сільського життя і невинність героїні, а рвані, розмиті мазки – її страх і розпач. Колірна палітра також смислово контрастна: сцени серед природи

[1] https://youtu.be/W71mtorCZDw?si=MomznbIIIc4NMv6p

сяють теплими зеленими та блакитними відтінками, натякаючи на єдність з життям, тоді як кадри в палаці витримані в холодних сірих і блідо-рожевих тонах, що підкреслюють її відчуженість. Наприклад, у сцені дощу Кагуя танцює під світлом невидимого сяйва, і кольори стають яскравішими, мовби наголошуючи на життєдайній силі природи.

Тематика «Кагуї» органічно доповнює задум дипломного проєкту: головна героїня проходить шлях від наївного захоплення до усвідомлення власних цінностей. Замість зовнішнього блиску і багатства, фільм проповідує внутрішню гармонію з навколишнім світом. Як відзначає дослідниця Ейша Муддасані, Такахата демонструє, що «багатство або статус не ведуть до щастя», а справжні цінності лежать у гармонії з природою і сім'єю. У стрічці символіка місяця, квітучих вишень і бамбуку підкреслює циклічність життя і повернення додому. Наприклад, сцена, де Кагуя чистить постать бога річки, ілюструє очищення душі і відновлення зв'язку з водною стихією – мотив, близький до ідеї внутрішнього світла. Таким чином, історія Кагуї спонукає до роздумів: справжнє щастя народжується не з зовнішніх почестей чи багатств, а з гармонії та спокою в серці.

«Повість про принцесу Кагую» впливає на художнє рішення дипломної роботи поєднанням стриманого мінімалізму і глибокого сенсу. Для нашого фільму це означає використовувати легкі, майже «начеркові» лінії та обмежену, символічну палітру для передачі настрою героя. Приклад Кагуї підказує: справжнє «світло» народжується у щирості перед собою і гармонії з природою, а не в зовнішньому блиску, – цю ідею ми втілити й у наших образах.

1.2. My Neighbor Totoro[2] — тепла сімейна казка про духів природи і дітей — японський фільм режисера Хаяо Міядзакі, студія Ghibli, 1988 рік. (іл. 1.2). Історія розповідає про двох сестер, Сацукі та Мей, які переїжджають жити до села і знайомляться з доброзичливим Лісовим духом Тоторо. Фільм

[2] https://youtu.be/92a7Hj0ijLs?si=Dw60eBVoBO5eg7Bn

створює ефект безпосередності: події подаються з дитячої точки зору, де повсякденний світ переплітається з дивом.

Візуальний стиль «Тоторо» яскравий і деталізований: Міядзакі малює мальовничі сельські пейзажі з увагою до дрібниць. «Сусід Тоторо» фактично є любовним листом сільській Японії – мальовничі сади, традиційні будинки, пишні бамбукові гаї зображені дуже ретельно. Крапельки дощу на листі, ворушіння трави і тінь на дереві промальовані з особливою любов'ю . Барвиста палітра живих кольорів (літо, зелень, сонце) створює затишок і насолоду, а доброзичливі фантастичні персонажі – Тоторо та Кітобус – додають казковий настрій. Музика Джо Хісаїші підсилює атмосферу чудес: мелодії легкі, грайливі. Завдяки поєднанню таких яскравих образів і музики фільм досягає настрою теплоти й безтурботності, який резонує з темою диплому.

У «Тоторо» головний наголос – на єдності людини і природи. Дух лісу (Тоторо) виступає символом цієї гармонії. Як зазначає критик, Міядзакі демонструє, що кожна дрібниця серед природи просякнута магією – тиша ночі, дощ, вітерець. На відміну від драматичних сюжетів, «Тоторо» створює атмосферу спокою і мрійливості, що спонукає відобразити в дипломному фільмі відчуття дива і безтурботного дитинства.

«My Neighbor Totoro» надихнув використовувати у фільмі теплі, оптимістичні тони і дружню природу як невід'ємний елемент сюжету. Крім того, музичні теми і візуальні деталі «Тоторо» вказують на те, що простота і природні мотиви можуть стати ключовими в створенні настрою романтичної та світлої історії.

1.3. Spirited Away[3] — японський анімаційний фільм про чарівний світ духів — режисер Хаяо Міядзакі, студія Ghibli, 2001 рік. (іл. 1.3). Сюжет слідує за дівчинкою Чіхіро, яка опиняється в заклятому містечку для богів і

[3] https://youtu.be/ByXuk9QqQkk?si=_9aFY_uc7ZzwAgoY

духів. Вона вчиться відповідальності, коли її батьки перетворюються на свиней, і намагається врятувати їх, працюючи в старовинній бані для духів.

«Spirited Away» вирізняється деталізованим фентезі-стилем і насиченим колоритом. Оточення зображене неймовірно реалістично (ринки, будівлі, природа), що контрастує із фантастичними персонажами (лисяка-богиня Юбаба, Духи-річки тощо). Міядзакі застосовує символічну гаму: вода є ключовим мотивом – вона стає одночасно пасткою і рятівником . Насичені, яскраві тони передають казковий антураж, а сцени із затемненими, брудними кольорами акцентують жахливі плоди людської жадібності. Наприклад, очищення Залізничного Духа водою і розчищення з нього сміття символізують відновлення чистоти і зцілення; цю сцену дослідники називають критичною метафорою відновлення природного балансу. Загалом фільм поєднує барвисті й дещо гротескні образи з меланхолійним настроєм, передаючи одночасно невимовну красу і загрозу чужого світу.

Тематика «Spirited Away» тісно перегукується з темою дипломного проєкту: обидва герої проходять через невідомий світ, що перевіряє їхню справжність. Чіхіро стає «мостом» між світами людей і духів, балансуючи у двох реальностях. У «Spirited Away» переважають мотиви очищення і милосердя: допомога духам і бажання звільнити близьких. Крім того, художній почерк Міядзакі, де детальне зображення усього оточення переплітається з поетичними перевтіленнями, надихає використовувати аналогічний контраст реальності та фантастики у кадрі.

«Spirited Away» показує, як гармонійно можна поєднати буденність і містицизм, відобразити внутрішню трансформацію героя. Для дипломного фільму це означає створити мандруюче середовище, яке відображає стан головного героя. Образи духів і казкових істот надихають на створення власних фантастичних персонажів, що виявляють приховані якості персонажів.

1.4. The Wind Rises[4] — японський анімаційний фільм-мюзикл про мрії і реальність — режисер Хаяо Міядзакі, студія Ghibli, 2013 рік. (іл. 1.4). Стрічка є художньою біографією японського авіаконструктора Джіро Хорікосі, який створив легендарний винищувач напередодні війни.

«The Wind Rises» відрізняється стриманою, суворою стилістикою. Тут практично немає фентезі – лише реалістичні середовища, ретельно опрацьовані кадри доріг, заводів, полів. Міядзакі використовує приглушені тони і старомодну гамму, а час від часу вмикає сюрреалістичні видіння (наприклад, зустріч із конструкторським ідолом, ілюзорними літаками. Кольори стрічки м’які, в основному сірі, коричневі, оливкові – створюють відчуття ностальгії. Музика та анімація не визивають в яскраві відчуття, натомість підкреслюють повільний, меланхолійний темп. Акценти робляться на повітрі і небі, на плавних польотах літаків як на символі порятунку мрії.

«The Wind Rises»: стрічка про людей, яких переслідують мрії зворушливо і трагічно одночасно. Як пишуть аналітики, фільм порушує теми «безсилля перед майбутнім, пацифізму та того, що прекрасне творять інженери, але їх творіння часто призводять до руйнування» Стриманий вигляд фільму і питання особистої відповідальності та любові нагадують: справжнє призначення героя – не лише у створенні зовнішньої краси, а в умінні зберегти власне серце світлим у темному світі.

«The Wind Rises» надихає не боятись складних тем і правдивої реалістичності. Для нашого фільму це означає використати реалістичні деталі в природі (надихаючись його ретро-естетикою), водночас вводячи образні візії, як це зробив Міядзакі. Він показує, що внутрішня чистота персонажа зміцнюється через прийняття відповідальності – і це допомагає сформулювати ідею дипломного проєкту: світло героїв створюється їх цінностями та мріями, навіть якщо вони здаються недосяжними.

[4] https://youtu.be/RzSpDgiF5y8?si=0JyLd-MFRFRN4DE9

1.5. The Red Turtle[5] — вишуканий анімаційний фільм про самотність та возз'єднання з природою — режисер Мішель Дюдок де Віт, Франція/Бельгія/Японія, 2016 рік. (іл. 1.5). Без слів, лише образами та звуками тут розповідається історія чоловіка, який застряг на безлюдному острові і знайомиться з величезною червоною черепахою.

Стиль «The Red Turtle» мінімалістичний і спокійний. Зображення нагадують японські дереворити та акварелі: силуети героя і черепахи малюються простим, плавним пензлем. Кожен кадр сповнений повітря і світла: небо і море – головні «герої» фільму. Художник підкреслює текстуру хвиль, відблиски сонця на воді, тіні листя – все це робить природу живою . Анімація розмірена, із задумливими паузами. У кадрі часто мінлива погода: від шквального шторму (шторм руйнує човен героя) до тихого світанку, що символізує пробудження надії.

Тематика «The Red Turtle» глибоко резонує з ідеєю гармонії людини з природою. За словами критиків, фільм по суті про «відмову, а не лише виживання», показуючи, що головне – не втекти з острова, а змиритися з самотністю і знайти спосіб існувати з природою. У містиці The Red Turtle втілює заклик природи до героя. Коли з'являється жінка-черепаха, природа ніби обіймає людину: їхні відносини підкреслюють єдність життя і любові. Це дуже близьке підґрунтя до пошуку нашого героя: природа тут «оживає» і пропонує героєві щось більше за порятунок – спільне творення нового життя.

«The Red Turtle» надихає використовувати графічну простоту і символізм природи. Для нашого фільму це означає показати взаємозв'язок героя зі стихіями (вода, ліс тощо) без надмірних деталей – кожен рух природи має метафоричне значення. Контрасти між бурею та тихим світанком відображають внутрішню трансформацію героя, де хаос змінюється спокоєм, а політ птахів символізує свободу і новий початок. Образ безмовної природи

[5] https://youtu.be/Sw7BggqBpTk?si=6LnjVSLp6ymBHaYo

вчить, що найпотужніші думки часто без слів – і що повернення до гармонії з навколишнім світом дає герою його власне світло.

1.6. Ponyo[6] — яскравий анімаційний фільм про море та дружбу — режисер Хаяо Міядзакі, студія Ghibli, 2008 рік. (іл. 1.6). Це фентезі-казка за мотивами «Русалоньки»: маленька рибка Поньо перетворюється на дівчинку і дружить з хлопчиком Сосуке.

Стиль «Ponyo» казково-зрячий: сцени моря й неба рясніють насиченими кольорами – бірюзовим, золотим, кораловим. Анімація рухлива і невимушена, лінії вільні, ніби течія води утворює нові форми. Міядзакі підкреслює вразливість світу: під час штормів хвилі забарвлюються темними тонами, тоді як у спокійні дні світить кришталево-чисте сонце. Персонажі-водяні істоти і морські духи створені плавно і органічно – вони поєднуються з природою, неначе її частина. Музика й ритми монтажу легкі, часто нагадують дитячі пісні, додаючи відчуття безтурботності.

Один з ключових мотивів «Ponyo» – екологія. Риба-чарівник Фуджимото часто нарікає, що «повітря і вода, якими дихають люди, такі брудні». Це екранне нагадування, що життя Поньо і безпека людей безпосередньо залежать один від одного. Зрештою, любов і взаємоповага між Поньо (риба) та Сосуке (людина) виявляються здатними повернути чистоту довкіллю. Це відкриває глибокий сенс для дипломної роботи: гармонія з природою і чистота почуттів мають силу зцілювати рани та допомагати знайти внутрішнє світло.

Яскравий казковий стиль «Ponyo» підкреслює, що найнезвичайніші події можуть траплятися в буденному світі, якщо дивитися на нього очима дитини.

«Ponyo» надихає показувати зв’язок між людьми і стихіями через образи та музику. У нашому фільмі ми створили світ, де природа відгукуються на емоції героя – як у «Ponyo». Використання плавних

[6] https://youtu.be/CsR3KVgBzSM?feature=shared

кольорових переходів і символів допоможе втілити тему внутрішнього світла. Образ Поньо показує, що сила любові і прості цінності можуть «перемити» забруднене середовище, тож і для нашого проєкту гармонія з природою і щирі почуття є запорукою щасливого кінця.

1.7. The Secret World of Arrietty[7] — затишна анімаційна фентезі про крихітних людей — режисер Хіромаса Йонебаясі, студія Ghibli, 2010 рік. (іл. 1.7). Екранізація класичної повісті «Запозичувачі»: маленька Аріетті і її родина живуть під підлогою будинку, запозичуючи у людей необхідні речі.

Художній стиль фільму підкреслює гру масштабів. Буденні предмети (ланцюжки, ґудзики, чашки) постають величезними порівняно з крихітними героями, відкриваючи «секретний світ» під ногами людини. Колорит «Arrietty» стриманий і приємний: переважають теплі жовто-брунатні та зелені тони, що асоціюються із затишним старовинним будинком і садом навколо. Автори багато уваги приділили деталям – кожен кадр заворожує новими перспективами знайомих речей знизу. Як зазначають критики, фільм дарує «захват фантазією» і бажання знову поринути у цей дивний мініатюрний світ. Музика з легким європейським мотивом додає ностальгії й казкового настрою.

Теми «Arrietty» – це довіра та співпраця між різними світами. Хоч Аріетті дуже мала, вона сміливо виходить назовні та навчається допомагати оточуючим (наприклад, допомагає хворому хлопчику). Аріетті сприймає великий світ із захопленням і водночас навчається виживати завдяки хитрощам і доброті. Фільм нагадує, що гармонія з природою означає поважати і зрозуміти навіть найменших – і саме ця ідея важлива дипломному проєкту про світло серця.

«The Secret World of Arrietty» показує, що дитяча точка зору і детальна увага до оточення здатні створювати неймовірне враження. Для нашого фільму це означає експериментувати з візуальними ракурсами і великою

[7] https://youtu.be/9CtIXPhPo0g?si=xGynhcRHS0Zrt1ns

глибиною простору – щоб передати відчуття «чужого світу» звичним нам речам. Атмосфера затишку і прийняття, створена тут, спонукає зробити акцент на теплої родинної підтримці і любові як джерелах світла.

1.8. Wings of Desire[8] — меланхолійна філософська драма про ангелів — режисер Вім Вендерс, Німеччина, 1987 рік. (іл. 1.8). Фільм зображує невидимих спостерігачів, які спостерігають за жителями поділеного Берліна. Один з ангелів закохується в циркову артистку і сам бажає стати людиною.

Стиль «Wings of Desire» поєднує контрастні візуальні рішення. Сцени з ангелами зняті у сріблясто-сепійному чорно-білому відтінку, що надає їм позачасового вигляду. Коли ж фільм переходить у світ людей, повноколірна гама з’являється раптом – наче світ наповнюється емоціями. Вендерс багато знімає «зі спостереження»: камера повільно пливе над вулицями Берліна, створюючи відчуття невидимого погляду. Завдяки цій стилізації фільм передає важливість внутрішнього зору: ангели «клінічні й водночас спостерігаючі», і сама їхня тиша та емпатія роблять їх дуже людяними. Герої часто мріють і роздумують у кадрі, тому темп стриманий, а довгі паузи підкреслюють їхню розгубленість.

Тематика «Wings of Desire» зосереджена на пошуках сенсу і любові понад усе. Сюжет показує контраст між небом і землею, етеричною спостережливістю і прагматизмом людського життя. Ангели, як «нікчемні спостерігачі», чують думки людей і відчувають їхній біль, але не можуть безпосередньо втрутитися. Ліричність і поезія фільму підказують ідею зосередження на внутрішніх переживаннях персонажа і використання зворотнього контрасту (наприклад, спокійна музика і зовнішня тривожна реальність).

«Wings of Desire» служить натхненням для спостереженням. У дипломному проєкті це означає вивести на перший план особистий голос героя і його внутрішній монолог – як голос над кадрами. Можна також

[8] https://youtu.be/0iAzYofuItM?si=jddATI9oz9frXnRD

використати контраст біло-чорних і кольорових планів, щоб відобразити перехід від порожнечі до життя. Образ ангелів вчить, що найпотаємніші думки можна побачити без слів – і що співчуття робить героїв по-справжньому людяними, а світло серця починається із здатності спостерігати і розуміти.

1.9. The Little Prince[9] — анімаційна історія про важливість дитячої уяви та любові — режисер Марк Осборн, Франція/США, 2015 рік. (іл. 1.9). Фільм поєднує сюжет сучасної дівчинки і класичний сюжет Маленького принца; прагнення маленької дівчинки відшукати магію свого дитинства перетинається з казкою про Принца.

Стиль «The Little Prince» поєднує два світи: одна частина зроблена в реалістичній анімації, а історії про Маленького принца показані в ефектному ляльковому стилі. Візуально фільм насичений дитячою фантазією: Сонце виглядає величезним, планети – як дивні форми, а уявні створіння яскраві й незвичні. Колорит мінливий: у сценах «реального світу» переважають холодні пастельні тони, а уявні світи наповнені барвистими символами. Музика мелодійна і трішки меланхолійна, що підкреслює тему спаду дитячого захвату.

Тематика «Маленького принца» – це дорослішання і збереження дитячої чистоти. Дівчинка вчиться цінувати уяву і любов через розповіді Літнього Багатія – її сусіда, який розповідає їй історію Принца. Кінотворці відзначають, що фільм торкається таких тем, як втрата дитинства, незабутнє дитяче диво і любов. Образ Маленького принца із його простими фразами про зірки і любов резонує з ідеєю «внутрішнього світла»: він нагадує головній героїні не забувати про чудо. Фільм показує, що дорослі можуть занедбати дитячий вогник у серці.

«The Little Prince» надихає до «гри» з метафорами і символами. Яскраві кольори і образи у казці (наприклад, червона троянда Принца)

[9] https://youtu.be/fEPqgSNLfK8?si=sOgKJm_5nEGnjlKX

підказують, що символи мають велике значення. Завдяки цьому прикладу, ми можемо зробити акцент на внутрішньому світі головного героя– як Маленький принц через зустрічі з різними персонажами пізнавав себе, так і наш герой знайде світло через прості істини (любов, дружба, подорож).

1.10. Song of the Sea[10] — анімаційний фільм про море, родину і сум, режисер Том Мур, студія Cartoon Saloon, Ірландія, 2014 рік (іл. 1.10). Фентезі засновано на ірландській легенді про селкі – морських істот, які вміють ходити по землі у вигляді людей. Сюжет описує подорож брата і сестри, які рятують світ духів після втрати матері, а їхня невидима музика та пісня стають ключем до порятунку.

Візуально «Song of the Sea» вирізняється стилізацією під кельтську графіку: персонажі та пейзажі намальовані в плоскому графічному стилі з округлими формами. Палітра – яскрава і контрастна: морські хвилі бірюзові, небо оранжеве, ночі глибоко-сині з мерехтінням зірок. Анімація спокійна, із довгими кадрами і декоративними елементами – кучері, візерунки на одязі, символи на каменях підкреслюють казковість. Музика фільму – важлива частина сюжету, вона створює настрій туги і надії, інтегрована в сюжет не як фон, а як магічна сила.

Тематика «Song of the Sea» – сім’я, кохання і зцілення. Фільм досліджує горе родини – діти сумують за матір’ю, кожен по-своєму. Використання ірландських міфів (про селкі і духів моря) допомагає їм впоратися з втратою. Ще одним важливим мотивом є «пісня моря» – символ спокою і єднання з стихією, що надихає на мир.

«Song of the Sea» наочно показує, як підкріплювати сюжет культурною спадщиною і музикою. Для дипломного фільму це означає використати фольклорні символи та звуковий ландшафт як творчий ресурс. Можна запозичити графічні візерунки та кольори, що передають ритм моря, а також ідею, що пережита втрата веде до нового початку. Цей приклад підтверджує:

[10] https://youtu.be/VrhoOzW8oF8?si=PJAl7GfshfNf48Mh

внутрішнє світло героя може бути виражено через пісню або мелодію, а зцілення настає через творчий акт і прийняття світу природи.

РОЗДІЛ 2. ОПИС І ОБҐРУНТУВАННЯ ПРОЄКТУ

2.1. Концепція роботи та структура анімаційного ролику «Там, де народжується світло»

Концепція анімаційного ролику «Там, де народжується світло» ґрунтується на ідеї пошуку внутрішнього світла як метафори, самопізнання та емоційного зцілення. У центрі історії — маленький світлячок на ім’я Люм, який, на відміну від інших, не має власного сяйва. Його внутрішній конфлікт — це глибоке відчуття неповноцінності, сумніву та втрати орієнтирів, знайоме багатьом, особливо в часи нестабільності. Саме тому історія починається в нічному лісі — місці спокою, тиші та внутрішніх пошуків.

Сюжет розгортається як подорож Люма у пошуках відповіді на питання «Що таке щастя?» і «Як знайти своє світло?». На своєму шляху він зустрічає різних мешканців лісу — мудрого метелика, працьовиту мурашку, щасливу бджолу, насмішкуватого комара — кожен із яких стає віддзеркаленням різних життєвих філософій і психологічних станів. Ці зустрічі формують у Люма поступове переосмислення самого себе, підштовхують до рефлексії, але не дають миттєвих відповідей. Кульмінаційний етап настає в момент, коли герой згадує слова інших і вперше справді зазирає всередину себе. Саме тоді відбувається тиха трансформація: Люм починає світитися. Це світло — не дар або нагорода, а прояв глибокого внутрішнього прийняття, момент коли він більше не шукає зовнішнього підтвердження своєї цінності.

Фінал ролику — це не перемога в класичному розумінні, а тихе, світле усвідомлення. Він більше не самотній, не тому що знайшов інших, а тому що знайшов себе. Завершення фільму відкриває головну ідею: щастя не приходить ззовні, воно народжується там, де темрява зустрічається з внутрішнім теплом, там, де народжується світло.

2.2. Стилістична концепція анімаційного ролику «Там, де народжується світло»

Стилістичний концепт анімаційного ролику «Там, де народжується світло» базується на поєднанні теплоти казкового світу з емоційною глибиною сприйняття. Візуально проєкт виконаний у техніці 2D із «відчуттям» ручного малюнка, ніби зробленого олівцем на м’якому папері. Основний художній прийом — це теплі текстури, приглушені кольори та розсіяне світло, які створюють атмосферу затишку, безпеки та внутрішньої тиші. Замість реалістичних форм використовуються стилізовані персонажі з великими очима, простими лініями та виразною мімікою — це дозволяє передати емоційний стан максимально щиро й зрозуміло, навіть без слів.

Фон має другорядну, але дуже важливу функцію — він не відволікає, а підтримує настрій сцени. Обрано нюансні кольори, з домінуванням теплих охристих, зеленуватих і світло-коричневих. Усе це створює естетику спокійного, майже медитативного світу, де теми емоційності, самотності та внутрішнього пошуку можуть звучати максимально тонко.

Кожна істота в цьому світі — умовна, але впізнавана, з характерним силуетом і виразною пластикою руху. Зображення всіх персонажів зберігає цілісність стилю — контури м’які, відсутні різкі тіні, а деталі мінімальні. Таке художнє рішення робить візуальну мову історії універсальною, позбавленою культурних маркерів або вікових обмежень. Стиль не лише візуально привабливий, а й функціонально виправданий — він дозволяє розкрити внутрішні переживання через тонкі зміни освітлення, кольору та ритму.

Загальна стилістика проєкту — це не просто оформлення, а інструмент занурення в історію. Вона підсилює основну ідею: щоб знайти світло, не треба шукати яскравості — достатньо навчитися бачити красу в тихих, простих формах.

2.3. Технічні характеристики та особливості

Для створення візуальної частини проєкту були обрані дві програми — Clip Studio Paint та Moho, кожна з яких відіграла свою унікальну роль у створенні атмосфери та динаміки анімації.

Фони промальовувалися вручну у Clip Studio Paint на iPad Air 5 зі стилусом. Текстура паперу та олівцеві пензлі, використані в оформленні, створюють ефект живого малюнка, схожого на ілюстрації з дитячих книжок. Завдяки цьому зображення сприймаються не як цифрові, а майже як матеріальні — ніби до них можна доторкнутись пальцями. Саме ця ручна стилізація підкреслює емоційний настрій історії та додає глибини візуальному образу.

Анімація персонажів реалізована у Moho з використанням кісткової технології, яка дозволяє зберігати природність рухів, водночас забезпечуючи контроль за ритмом, виразністю та пластикою. Це не просто технічне рішення — це спосіб «оживити» героїв так, щоб кожен їхній погляд, нахил голови чи крок відчувалися справжніми. Moho дав змогу поєднати анімаційну плавність із авторським стилем, не втрачаючи емоційної інтонації сцени.

Поєднання двох технік — ручної стилізації та кісткової анімації — дозволило створити цілісний, органічний візуальний простір, де кожен рух і кожна текстура працюють на розкриття внутрішнього світу героїв. Це не просто технічна реалізація, а форма художнього висловлювання — коли інструменти стають продовженням ідеї.

2.4. Звукове рішення

Звукове оформлення анімаційного ролику «Там, де народжується світло» є невідємною складовою емоційної структури проєкту. Воно не лише доповнює візуальну частину, а й поглиблює враження від побаченого, створюючи ефект занурення у світ Лісу — тихого, живого, казкового.

Основу музичного супроводу становитиме композиція “The Enchanted Green Forest – Ambient Soundscape” (автор Dream-Protocol), ліцензована для

вільного використання на платформі Pixabay Music. Ця ніжна, прозора мелодія з легкими електронними текстурами, м’якими переходами й натяком на чарівність, чудово передає відчуття спокійного лісу, де все дихає тишею, світлом і внутрішньою злагодою. Саме така атмосфера є серцевиною історії Люма — моменту, коли темрява поступово змінюється світлом ізсередини.

Для підсилення емоційного ефекту в окремих сценах також будуть використані звукові ефекти, підібрані з безкоштовних бібліотек (Pixabay, FreeSound) із відкритими ліцензіями:

- Ледь чутні звуки лісу — шелест листя, співи вечірніх птахів, дзижчання комах — створюють ефект живої природи, що дихає разом із героєм.
- Звуки польоту світлячків — ніжні переливи, легкий дзвін, схожий на кришталеві бризки, — підкреслюють магічність сцен, де з’являється світло.
- Напруження — у важливі моменти внутрішнього конфлікту або сумнівів використано делікатні звукові акценти: низькі частоти, зворотні реверберації, гул або затримка звуку — усе в межах ніжної палітри, щоб не завадити загальному ритму споглядання.
- Емоційні переходи — в кульмінаційних моментах використовуються легкі музичні підсилення: плавне наростання, поява додаткових інструментів (дзвіночків, флейти), що символізують пробудження внутрішнього світла.

Озвучення персонажів виконано в австорському форматі: жіночі ролі озвучено безспосередньо авторкою проєкту, тоді чк чоловічі — запрошеним диктором. Запис голосів здійснено за допомогою iPhone 16 Pro, що дозволило досягти високої якості звуку, в умовах домашньої студії.

Загалом, звукове рішення будується на принципі невидимої підтримки кадру: музика та ефекти не нав’язуються, а лише супроводжують емоційний рух історії, поглиблюючи сприйняття внутрішніх станів героя. Спокій,

тривога, надія, раптове прозріння — усе передається акуратно, з великою увагою до деталей, адже саме у дрібницях народжується світло.

ВИСНОВКИ

Під час роботи над анімаційним проєктом «Там, де народжується світло» ми досліджували можливості поєднання анімації, символіки світла та теми психологічної підтримки особистості. Вивчення теоретичних матеріалів підтвердило, що анімація — це не просто мистецтво, а й потужний інструмент емоційного впливу, який може підтримувати самопізнання, зменшувати тривожність та сприяти внутрішньому розвитку. Особливе значення має ідея використання анімації, як способу проживання складних почуттів — її актуальність підтверджується як психологічними дослідженнями, так і відповідями респондентів.

Згідно з опитуванням, проведеним у межах дослідження, 83,1% учасників вважають, що анімація справді здатна передавати глибокі або серйозні ідеї. Ще 15,4% відповіли, що «іноді», і лише незначна частина – менш ніж 2% – не впевнені або заперечують таку можливість.

Це свідчить про високий рівень довіри до анімаційної форми як до інструменту емоційної комунікації. Завдяки поєднанню візуальної виразності та символічного змісту, анімація здатна не лише розважати, а й поглиблювати розуміння внутрішнього світу людини, надаючи голос тим почуттям, які важко описати словами.

Окрема увага приділялася аналізу робіт Studio Ghibli, Cartoon Saloon та інших авторів, що працюють у жанрі поетичної анімації. Це допомогло краще зрозуміти виразні засоби, притаманні такому типу оповіді: ручна стилізація, метафори світла й природи, повільний темп, візуальна простота. Усі ці елементи було адаптовано до власного стилю, щоб створити ніжну, споглядальну атмосферу та передати ідею гармонії й внутрішнього спокою.

У процесі творчого пошуку ми вибудували структуру анімаційного фільму не навколо зовнішнього конфлікту, а внутрішньої зміни головного героя. Центральний образ — маленький світлячок, який проходить шлях сумнівів, пошуку й прозріння. Головною метою було показати, що світло, яке

ми шукаємо, вже є всередині нас. Такий підхід дозволяє налагодити нову форму емоційної комунікації з глядачем — через тишу, споглядання й метафору.

Анімаційний ролик створено в програмі Moho з використанням ілюстрацій, намальованих у Clip Studio Paint. Візуальна стилістика досягається завдяки текстурам і ручній промальовці, що створює атмосферу тепла й емоційної глибини. Звуковий супровід — композиція *The Enchanted Green Forest – Ambient Soundscape* (Dream-Protocol, Pixabay Music) — підсилює враження та занурює в чарівний світ Лісу.

Практична значущість проєкту — його потенціал як інструменту терапевтичного й освітнього впливу. Він може бути корисним у культурних, психологічних або просвітницьких ініціативах — як для дітей, так і для дорослих. У майбутньому цю роботу можна розвивати у сфері казкотерапії та візуального сторітелінгу з акцентом на емоційне виховання.

Загалом, створення анімаційного фільму «Там, де народжується світло» стало для нас не просто кваліфікаційною роботою, а глибоким особистим досвідом. Проєкт довів, що анімація — це не лише про візуальні образи, а й про щиру розмову з глядачем. Завдяки поєднанню стилізованої графіки, чутливого наративу та делікатного звукового супроводу нам вдалося розповісти історію про те, що справжнє світло народжується всередині кожного з нас.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Jadhav O. P. Psychological Effects of Animated Media. *International Journal of Creative Research Thoughts (IJCRT)*. 2024. Vol. 12, no. 5. P. 41–46. URL: https://www.ijcrt.org/papers/IJCRT2405764.pdf (date of access: 08.05.2025).
2. Xonbabaeva M. A. The Importance of Using Fairy Tale Therapy in the Primary Classes of a Special Educational Institution. *Novateur Publications JournalNX- A Multidisciplinary Peer ReviewedJournal*. 2023. Vol. 9, no. 2. P. 69–72. URL: https://surl.li/tmgqif (date of access: 08.05.2025).
3. Wang Y., Zhang L. Animation Narrative on Stress Relief and Psychological Cognitive Improvement. *Frontiers in Psychology*. 2022. Vol. 13. Article 9463020. URL: https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC9463020/ (date of access: 08.05.2025).
4. Tomassoni R., Galetta G., Treglia E. Psychology of Light: How Light Influences the Health and Psyche. *Health*. 2015. Vol. 7, no. 10. P. 1411–1419. URL: https://www.scirp.org/journal/paperinformation?paperid=58563 (date of access: 08.05.2025).
5. Gabora L. Physical Light as a Metaphor for Inner Light. 2014. URL: https://arxiv.org/abs/1409.1064 (date of access: 08.05.2025).

ДОДАТОК І
АНАЛІЗ АНАЛОГІВ

Іл. 1.1. Скриншоти з анімаційного фільму “The Tale of the Princess Kaguya”, 2013 рік.

Іл. 1.2. Скриншоти з анімаційного фільму “My Neighbor Totoro” 1988 рік.

Іл. 1.3. Скриншоти з анімаційного фільму “Spirited Away”, 2001 рік.

Іл. 1.4. Скриншоти з анімаційного фільму “The Wind Rises”, 2013 рік.

Іл. 1.5. Скриншоти з анімаційного фільму “The Red Turtle”, 2016 рік.

Іл. 1.6. Скриншоти з анімаційного фільму “Ponyo”, 2008 рік.

Іл. 1.7. Скриншоти з анімаційного фільму “The Secret World of Arrietty”, 2010 рік.

Іл. 1.8. Скриншоти з фільму “Wings of Desire”, 1987 рік.

Іл. 1.9. Скриншоти з анімаційного фільму “The Little Prince”, 2015 рік.

Іл. 1.10. Скриншоти з анімаційного фільму “Song of the Sea”, 2014 рік.

ДОДАТОК ІІ
ЕСКІЗНИЙ ПОШУК

Іл. 2.1. Сториборд до анімаційного ролику

Іл. 2.2. Сториборд до анімаційного ролику

ДОДАТОК ІІІ СКЛАД ПРОЄКТУ

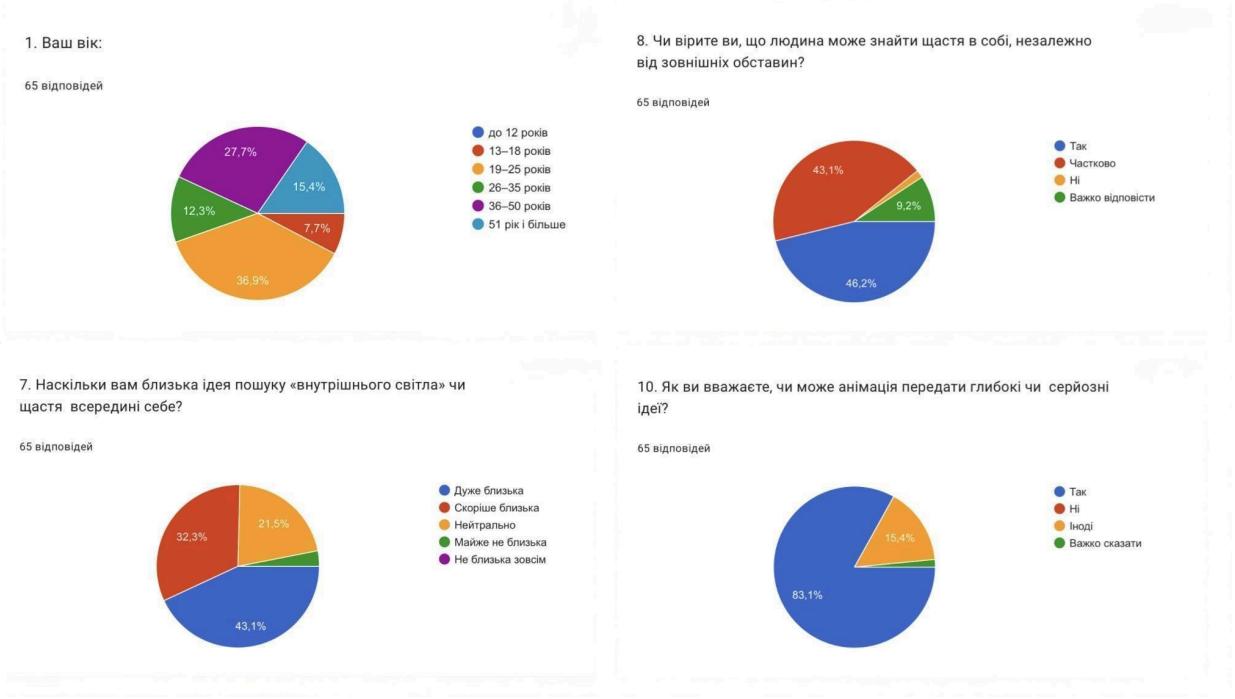
Іл. 3.1. Перший концепт-арт головного героя

Іл. 3.2. Скелетна анімація персонажа в Moho

ДОДАТОК IV

РЕЗУЛЬТАТИ ОПИТУВАННЯ

Іл. 4.1. Скриншот опитування потенційних глядачів